

РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПРИМОРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Херсонщина найпривабливіша область для розвитку туристичної діяльності, адже вона розташована в Приморській низовині, в степовій зоні по обох берегах нижньої течії Дніпра. Вона омивається водами Чорного та Азовського морів, а також Сивашем (Гнилим морем).

Херсонська область характеризується унікальним для степової зони комплексом природних рекреаційних умов і ресурсів. Насамперед, це гідрогеологічні умови і орографічні особливості території (рівнинність, відсутність різких природних бар'єрів), які без обмежень дозволяють здійснювати рекреаційну діяльність, у тому числі будівництво рекреаційних об'єктів, транспортних шляхів, прокладання туристичних та екскурсійних маршрутів. Але найбільший інтерес для розвитку туризму представляє узбережжя Чорного та Азовського морів, Дніпро та річки які входять до його басейну[3]. Виходячи з того, що в Європі основні зони узбережжя, цікаві для туристів, давно освоєні, Херсонська область з її морським пляжем, протяжність якого сягає більше ніж 200 кілометрів, являє рекреаційний резерв європейського значення. Причому, це незначна частка морського узбережжя області, бо тут ще не враховані зони узбережжя, які не є в класичному розумінні пляжем.

В області існують декілька родовищ лікувальних грязей, ропи і вод (озеро Солоне, Прокопівське, Червоне, йодно-бромні води на Арабатській Стрілці), які використовуються як лікувальні засоби санаторіями «Гопри», «Золота нива», «Арабатська стрілка», «Чайка».

Так сульфідно-мулові лікувальні грязі озера Соляне (м. Гола Пристань) мають такий хімічний склад: сірководень, каротин, пеніциліноподібні, фолікуліноподібні та інші речовини. Запаси грязі складають 87 тис. м. куб.

Хлоридно-натрієва ропа озера Соляне має хімічний склад: хлориди, карбонати, гідрокарбонати, залізо, сірка, калій, бром, йод, магній і т. і. Запаси ропи складають 21 тис. куб.м. на рік. Запаси грязі і ропи озера Соляне затверджені в ДКЗ України від 12.12.2003 року, протокол №793.

За даними Каланчацької райдержадміністрації запаси лікувальної грязі в районі, які займають площу 45 га. з товщиною пласту 10-16 метрів, майже не розроблялися.

Суттєве значення для розвитку курортного комплексу також мають унікальні соляні озера Азово-Чорноморського узбережжя, ропа озер поблизу о. Чонгар (Генічеський район) та с. Геройське

(Голопристанський район), мінеральні та термальні води північно-західних районів області.

На території області розвідані запаси мінеральних вод по трьом родовищам: води бромно-хлоридно-натрієвої для зовнішнього застосування на ділянці с. Хорли Каланчацького району (запаси складають 0,207 тис. м. куб. /добу) та в с. Залізний Порт Голопристанського району (0,181 тис.м.куб./добу), води йодно-бромної, хлоридно-натрієвої для зовнішнього застосування на території с. Генгірка Голопристанського району (33,6 тис.м.куб./добу). Недоліком Херсонщини, як туристичного району, є те, що степи області майже повністю розорані. Загальна площа ораної землі в 70-ті роки становила 1748,7 тис. га., що становить більше 60% загальної площі. Цілинні типчаково-ковиліві та полинові ділянки збереглися подекуди лише на схилах балок, на островах і у заповідниках.

Територія Херсонської області має особливе значення для збереження зональної та інтрозональної біоти, зосередженої, в основному, на територіях об'єктів природно-заповідного фонду національного та міжнародного значення. Надмірна розораність сучасної Херсонщини призвела до фрагментарності біотичної системи території області. Гарантом забезпечення, збереження і відтворення генофонду рослинного та тваринного світу, різноманіття природних екосистем є природно-заповідний фонд області. Створення природно-заповідного фонду дозволить зберегти залишки природних комплексів та об'єктів, які мають особливу природоохоронну, наукову, естетичну, рекреаційну, історико-культурну та іншу цінність.

На території області знаходиться 74 об'єкти і території природно-заповідного фонду загальною площею 222179,1 га (близько 7,8 % від площі області), що є добрим показником серед областей України, але не відповідає науковим рекомендаціям для степової зони, з них 11 об'єктів загальнодержавного значення та 63 місцевого значення[2].

Природно-заповідний фонд Херсонській області налічує 7 категорій територій та об'єктів:

- Біосферний заповідник «Асканія-Нова» ім. Ф.Е. Фальц-Фейна - загальна площа 33307,6 га, в т.ч. заповідна - 11054 га;
- Чорноморський біосферний заповідник - загальна площа 89129 га (в Херсонській області 86388 га), в т.ч. заповідна - 70509 га;
- Азово-Сиваський національний природний парк - загальна площа -52 154 га, в т.ч. заповідна - 38 981 га;
- 1 дендропарк загальнодержавного значення «Асканія-Нова» - площею 183,2 га;
- 7 заказників загальнодержавного значення - загальною площею 22807 га;
- 11 заказників місцевого значення - загальною площею 26206,8 га;
- 32 пам'ятки природи;
- 12 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва місцевого значення загальною площею 190,5 га;
- 10 заповідних урочищ загальною площею 942 га.

Але використання цих природних об'єктів в різні проміжки часу вилось нераціонально, рекреаційне природокористування відноситься до тієї сфери людської діяльності, яка отримала широкий розвиток саме в останні десятиріччя і має тенденцію до подальшого розвитку та розширення. Це пов'язано з тим що, останім часом в Україні почали приділяти увагу туристичній індустрії. Туристична галузь набуває дедалі більшого значення для розвитку економіки та соціальної сфери в Україні, стрімко інтегрується у світову туристичну індустрію[4]. Тому Постановою Кабінету Міністрів України, від 29 квітня 2002р. №583 була затверджена „Державна програма розвитку туризму на 2002-2010 роки», на основі цієї програми управління культури і туризму і облдежадміністрація Херсонської області в 2006 році затвердила „Стратегію розвитку туристично-рекреаційного комплексу Херсонської області» на період з 2007 по 2015 роки.

За цією програмою можна виділити такі основні напрямки розвитку рекреаційного комплексу, по-перше раціональне використання туристичних ресурсів; по-друге створення іміджу Херсонщини як Європейського осередку туризму і по-третє розширення терміну туристичного сезону.

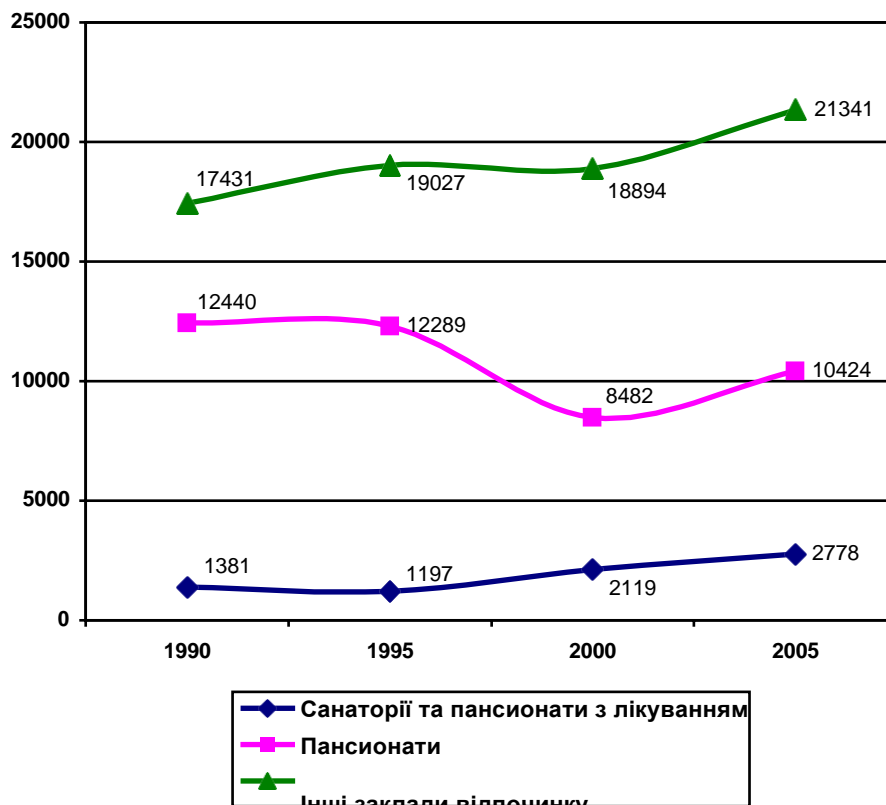

Рис. 1 Динаміка зміни кількості місць розміщення туристів у туристичних закладах Херсонщини

За даними управління культури і туризму Херсонської обласної державної адміністрації протягом останніх п'яти років не було

суттєвих змін у кількості місць розміщення туристів у зареєстрованих закладах туризму (Рис.1). За даними Херсонської обласної державної адміністрації на території області розташовано 316 закладів відпочинку та оздоровлення. Протягом туристично-курортного сезону 2007 року оздоровлення дітей здійснювалося на базі 650 дитячих оздоровчих закладів, з яких 55 – заміського типу, 1 – санаторного типу, 524 – з денним перебуванням, 65 – профільні, 5 – місцеві санаторії.

Разом з тим, рекреаційне освоєння приморських територій, яке в більшості випадків не було науково обгрунтованим, призвело до негативних явищ в зонах рекреаційного будівництва. Постала гостра проблема розмивання берегів і багато капітальних споруд зараз знаходяться в абразійно-небезпечній зоні (сmt.Лазурне), берегова зона являє собою дуже складну та динамічну систему, яка чутлива до будь якого антропогенного втручання.

Щоб і надалі розвивалась туристична діяльність потрібно досліджувати дану територію з точки зору природних, екологічних, економічних умов розвитку, щоб науково обгрунтувати і вибрати найбільш раціональні і перспективні шляхи користування природними ресурсами даної території. Для привабливості туристів потрібно вирішити ряд соціально-економічних проблем: підвищити інфраструктуру рекреаційних зон, полагодити автомобільні шляхи, туристичні заклади повинні відповідати міжнародному стандарту, зберігати в належному стані пам'ятки історії та культури як туристичний ресурс та ін. [1].

Таким чином, розглянуті заходи можуть забезпечити ефективний розвиток всього рекреаційного комплексу регіону і підвищити його значення для всієї держави.

Список літератури:

1. Бейдик О.О. Пріоритети регіонального розвитку туризму і рекреації в Україні // Україна: географічні проблеми сталого розвитку. Зб. наук. праць. В 4-х т. – К.: ВГЛ Обрій, 2004. –Т.2- С.167-168
2. Бойко П.М. Проблеми Херсонської області: соціологічний аспект //Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення.Зб.наук.праць.-Херсон, 2005.-С.47-50.
3. Історія міст і сіл Української СРСР. Херсонська область/Зав. редакцією -Історія міст і сіл УРСР// В.М.Кулановський. : Київ, - Головна редакція Української радянської енциклопедії, 1972. - 687
4. Туристична діяльність в Україні: Нормативно-правове регулювання.-К.: КНТ, 2006.-С.30-40.